

Arkivnr: 2017/732-178
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		02.10.2018
Fylkestinget		02.10.2018

Søknad om fritak frå verv som medlem i Omstillingsutvalet i Hordaland

Samandrag

Representanten Mona Røsvik Strømme har søkt om fritak frå vervet som medlem i Omstillingsutvalet. Ho søker fritak frå vervet då ho ikkje lenger er opposisjonsleiar i Hordaland. Mona Røsvik Strømme er folkevald for partiet Høyre.

Fylkesrådmannen rår til at representanten Mona Røsvik Strømme får fritak frå vervet som medlem i Omstillingsutvalet for resten av denne valperioden 2015-2019.

Dersom det vert innstilt på at Mona Røsvik Strømme skal få fritak frå vervet som medlem i Omstillingsutvalet i Hordaland, må det gjerast innstilling til nytt val som medlem i Omstillingsutvalet i Hordaland.

Økonomi: Midlar for møteverksemnda er innarbeid i budsjetta.

Klima: Inga effekt.

Folkehelse: Inga effekt.

Regional planstrategi: Inga effekt.

Forslag til innstilling

1. Mona Røsvik Strømme får fritak frå vevet som medlem i Omstillingsutvalet i Hordaland for resten av denne valperioden 2015-2019.
2. For resten av denne valperioden gjer fylkestinget slikt val:.....

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 07.09.2018

Mona Røsvik Strømme har i E-post av 22.08.2018 søkt om fritak frå vervet som medlem i Omstillingsutvalet i Hordaland. Ho skriv:

«Jeg ber om fritak for vervet som medlem i Omstillingsutvalet pga at jeg ikkje lenger er opposisjonsleder. Ber om at dette kan skiftes i Oktobertinget da Silja Ekeland Bjørkly nå er ny gruppeleder for Høyre og opposisjonsleder i Fylkestinget.»

Ho skriv vidare i E-mail av 03.09.2018 at:

«Jeg har gitt en begrunnelse i at jeg ikke lenger er opposisjonsleder og mener det er viktig at Høyres gruppeleder sitter i et så viktig verv.»

Omstillingsutvalet er sett saman av to representantar frå arbeidstakersida, to frå bedriftssida, ein frå IN (Innovasjon Noreg Hordaland), ein frå NAV, ein frå kommunane og to frå fylkeskommunen – gjorde ei vurdering av behovet for vidareføring 4. desember 2017. Det var då gjort fylgjande rådgjevande vedtak til fylkesutvalet:

«Leverandørindustrien står framleis overfor store omstillingsutfordringar. Omstillingsutvalet tilrår difor at mandatet for utvalet blir forlenga med eitt år til utgangen av 2018. Omstillingsutvalet ber også om at virkemidlane blir styrkt ut over dei 9 mill. kr som kjem over Statsbudsjettet for 2018.»

Omstillingsutvalet i Hordaland har fire politiske medlemmer (to medlemer og to varamedlemmer.) Omstillingsutvalet er leia av fylkesordførar. Utvalet har mellom anna ansvaret for å utvikle og sette i verk ein eigen strategi for omstillingsutfordringane i leverandørindustrien i tillegg til å arbeide med konkrete problemstillingar knytt til utfordringane i olje- og gassindustrien.

Fylkesordførar og opposisjonsleiar har dei to verva som medlemmer. Etter dei opplysningane som ligg føre, er det lang praksis for at fylkesordførar og opposisjonsleiar har desse to verva som medlemmer i Omstillingsutvalet..

Rettsleg grunnlag:

Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sin plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsegrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet», kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales:

«Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen» .....den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning...» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å fritta vedkommende.»

Opprykk og nyvalg er regulert i kommunelova § 16 som lyder:

- «1. Har medlemmet forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmet såvidt mulig i nummerorden de er valgt. Varamedlemmer innkalles fra den gruppe hvor det er forfall.
2. Hvis medlemmet av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg. Er et kommunestyre valgt ved flertallsvalg, trer varamedlemmet inn i den nummerorden de er valgt.
3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomite` og fylkestingskomite` trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den utredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.
4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.
5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalet.
6. Ved suppleringsvalg etter nr. 3 og nr. 5 kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige plassen. Gruppen underretter deretter kommunestyret eller fylkestinget, som velger vedkommende dersom de lovbestemte vilkår er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved suppleringsvalg i henhold til nr. 5 siste punktum.»

Avtalevalg er regulert i kommunelova § 38 a. Her går det fram at:

- «1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.
2. Valget skal gjennomføres på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Innstillingen skal inneholde et antall navn som tilsvarer antall medlemmer i organet med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg kan innstillingen inneholde et antall varamedlemmer for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med tillegg av to. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret og fylkestinget.
3. Kravene til kjønnsbalanse gjelder tilsvarende. Viser det seg at et kjønn vil få færre medlemmer enn det som følger av første punktum, skal kandidaten fra det underrepresenterte kjønn settes inn i det omfang som er nødvendig for å oppnåslig balanse. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valgtil arbeidsutvalgfor folkevalgte organer, skal disse regler følges så langt det er mulig.»

Vurdering:

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for eit kortare tidsrom eller resten av valperioden, den som ikkje uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet. Problemstillinga her er om Mona Røsvik Strømme kan skjømte sine pliktar som medlem i Omstillingsutvalet utan uforholdsmessige vanskelegheit eller belastningar. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarane til kommunelova vert det og vist til at «Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører».

Mona Røsvik Strømme var valt inn som medlem i Omstillingsutvalet den 04.10.2017 da ho var opposisjonsleiar. Ho overtok vervet etter Tom Christer Nilsen som då fekk fast plass på Stortinget. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv.

Etter dei opplysningane som ligg føre, er det fast praksis for at det er fylkesordførar og opposisjonsleiar som har verva som har verva som medlemmer i Omstillingsutvalet. Dette er svært viktige verv.

Omstillingsutvalet hadde sitt første møte 28. september 2015. I etterkant av dette møtet vart det arbeida fram ein strategi etter innspel frå medlemmene i utvalet. Denne strategien vart revidert av omstillingsutvalet 5. oktober 2017 (vedlegg 1 «Strategi for omstilling av industrien i Hordaland»).

Formålet med strategien er å prioritera og målretta tiltak for å lette den strukturelle omstillinga knytt til leverandørindustrien, og regionar med særlege omstillingsbehov. I gjennomføringa av strategien er det viktig med samordna innsats innan dei prioriterte innsatsområda. Måla skal nåast ved utvikling av ei mest mogeleg koordinert og effektiv forvaltning av dei offentlege ressursane retta mot næringsutvikling, arbeidsmarknad og utdanning i Hordaland. Sentrale aktørar for å få god forankring i verkemiddelbruken er Innovasjon Noreg Hordaland, NAV Hordaland, partane i arbeidslivet og Hordaland fylkeskommune. Målet med omstillingsmidlane er dei skal bidra til å utvikla ein omstillingsdyktig region, og skapa nye arbeidsplassar i område som er ramma av vesentleg reduksjon i sysselsettinga. Følgjande fem strategiske innsatsområde er definerte for å målretta bruken av midlane:

1. Kompetanseheving for arbeidstakarar som skal/vil omstillast
2. Omstilling og endringsarbeid i leverandørindustrien til olje og gass
3. Tiltak for vekst i SMB-bedrifter i Hordaland
4. Felles tiltak knytt til rammevilkåra
5. Tiltak som styrker leverandørindustrien i retning av «det grønne skiftet» skal prioriterast særskilt.

Mona Røsvik har ikkje lenger vervet som opposisjonsleiar og ber om at vervet vert gjeve til den som innehar vervet som opposisjonsleiar no. Sjølv om det skal leggjast til grunn ei streng vurdering for å gje fritak, er det fylkesrådmannen si vurdering at det viktige vervet som medlem i Omstillingsutvalet blir vanskeleg å følge opp på ein god måte når ho ikkje lenger er opposisjonsleiar i fylkestinget: Som tidlegare nemnt, det er praksis for at opposisjonsleiar har vervet som medlem av Omstillingsutvalet.

Fylkesrådmannen rår til at det vert gitt fritak og føreteke eit suppleringsval.

Dersom Mona Røsvik Strømme får fritak frå vervet som medlem i Omstillingsutvalet, skal det veljast eit nytt medlem til Omstillingsutvalet for den tida ho har fritak. Kommunelova § 16 nr. 5 og nr. 6 regulerer dette forholdet.

I Hordaland fylkeskommune har ein avtaleval, Jfr. kommunelova § 38 a. Ifølgje kommunelova § 38 a nr. 2 vert valet gjennomført på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Krava til kjønnsbalanse i § 36 nr. 2 gjeld tilsvarande.